Сақтандыру рыногының ағымдағы жағдайы
(2006 жылғы 1 қараша)

Сақтандыру сыйлықақылары

Ағымдағы жылдың тоғыз айында сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарымен қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемі 2005 жылғы осындай кезеңдегі жиналған көлемнен 69,6%-ке көп болып, 93.769,6[1] млн. теңге болды.

Сақтандыру сыйлықақыларының келіп түсуі

млн. теңге

Сақтандыру сыйлықақыларының келіп түсуі	01.11.2005г.	01.11.2006г.		1.11.2006ж. салыстырғандағы өзгеріс, %-бен %
	Сомасы	Сомасы	Үлесі %	
Барлығы, оның ішінде мыналар бойынша: Всего, в том числе по:	55 299,7	93 769,6	100,0	69,6
Міндетті сақтандыру Обязательному страхованию	11 222,7	14 457,1	15,4	28,8
Ерікті жеке сақтандыру Добровольному личному страхованию	6 548,8	9 740,7	10,4	48,7
Ерікті мүліктік сақтандыру Добровольному имущественному страхованию	37 528,2	69 571,8	74,2	85,4

Кестені қарағанда 2006 жылғы 1 карашадағы міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру сыйлықақыларының көлемі өткен жылдың осындай көрсеткішінен 28,8%. -ға өскені көрінеді. Ерікті жеке сақтандыру бойынша ұлғаю - 48,7%-ды, ерікті мүліктік сақтандыру бойынша – 85,4%-ды құрады.

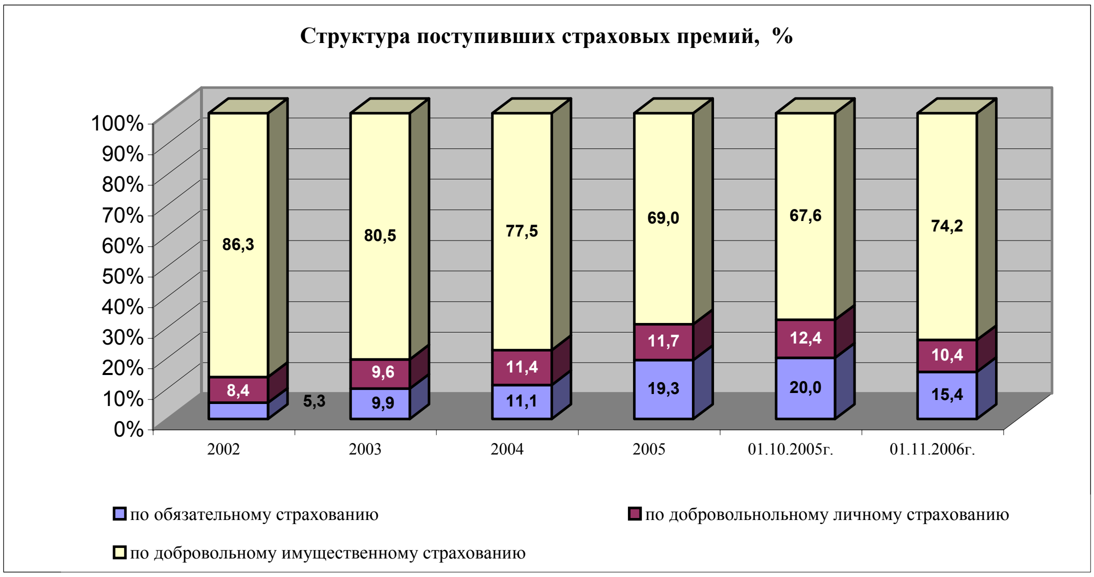

2006 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша сақтандыру сыныптары жөнінде келіп түскен сақтандыру сыйлықақыларының құрылымына қатысты мынаны айта кетуге болады:

[1] Қазақстан Республикасы ұйымдарының сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарынан қайта сақтандыруға қабылданған шарттар бойнша жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерін шегергендегі сомасы көрсетілген

[1]сумма указана за вычетом страховых премий, принятых по договорам перестрахования от страховых (перестраховочных) организаций Республики Казахстан

міндетті сақтандырудағы - сақтандыру сыйлықақылары түсімдерінің 40,2% (5 817,8 млн. теңге) еңбек (қызмет) міндеттерін атқару кезінде қызметкердің өмірі мен денсаулығына зиян келтіргені үшін жұмыс берушінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру жөнінде болса, ал көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру жөніндегі түсім 33,8% (4 890,1 млн. теңге) болды, экологиялық сақтандыру бойынша - 13,9% (2 003,9 млн. теңге), ал қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объект иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру бойынша түсім , 4,8% (694,6 млн. теңге) болды.

ерікті жеке сақтандырудағы - сақтандыру сыйлықақылары түсімдерінің 44,7% (4 354,6 теңге) жазатайым жағдайлардан сақтандыру жөнінде түскен түсімге келсе, аурулардан сақтандыру бойынша - 25,1% (2 445,3 млн. теңге), 20,9% (2 035,3 млн. теңге) - өмірді сақтандыру бойынша, 9,2% (900,6 млн. теңге) ануитеттік сақтандыру бойынша келеді.

ерікті мүліктік сақтандырудағы - сақтандыру сыйлықақылары түсімдерінің 36,4% (25 316,3 млн. теңге) басқа қаржы шығындарын сақтандыру бойынша түсімдер бойынша түссе, азаматтық-құқытық жауапкершілікті сақтандыру бойынша (автокөлік, әуе және су көлігінің иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершіліктерін қоспағанда) - 27,5% (19 108,0 млн. теңге),болса, мүлікті сақтандыру бойынша 21,2% (14 783,6 млн. теңге), автокөлік транспортын сақтандыру бойынша - 5,8% (4 017,5 млн. теңге). түсім болды.

Сақтандыру салалары бойынша (life, non-life) жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі былайша көрініс алады:

млн. теңге

Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсуі	1.11.2005ж.		1.11.2006ж.		1.10.2005ж. салыстырғандағы өзгеріс, %-бен
	Соммасы	үлесі%	Соммасы	үлесі%	
Сақтандыру салалары бойынша барлығы	55 299,7	100,0	93 769,6	100,0	69,6
Өмірді сақтандыру	1 085,3	2,0	2 935,9	3,1	2,7 есе
Жалпы сақтандыру	54 214,4	98,0	90 833,7	96,9	67,5

"Өмірді сақтандыру" саласы. 2006 жылғы 1 карашадағы жағдай бойынша «өмірді сақтандыру» саласында жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 2 935,9 млн. теңге болды, бұл өткен жылдың осындай күніне қарағанда 2,7 есе көп. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық сыйлықақылардағы үлесі есепті күні 2005 жылғы 1 карашадағы 2,0%-ке қарсы 3,1 % болды.

"Жалпы сақтандыру" саласы. "Жалпы сақтандыру" саласы бойынша 2006 жылғы тоғыз айда жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 90 833,7 млн. теңге болды, бұл 2005 жылғы осындай кезеңге қарағанда 67,5% -ға артық.

Структура поступления страховых премий по отрасли "страхование жизни"

Структура инвестиционного портфеля по состоянию на 01.01.2006г. (%)

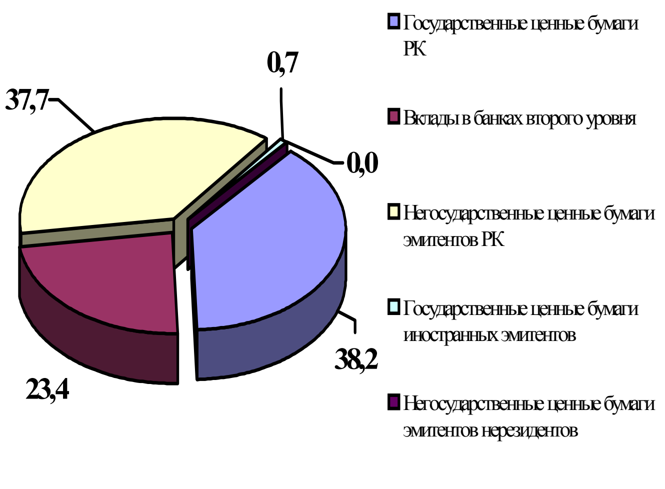

Қайта сақтандыру

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 34 477,3 млн. теңге немесе сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 36,8%-ы болды. Бұл ретте резидент еместерге қайта сақтандыруға сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 32,4%-ы берілді.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарымен қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының жалпы сомасы

3 821,6 млн. теңге. болды. Бұл ретте резидент еместерден қайта сақтандыруға қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының сомасы 188,9 млн. теңге болды.

млн. тенге

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақылары	**1.11.2005ж.**		**1.11.2006ж.**	
	Сомасы	**жиынтық сыйлықақылардағы үлесі, %-бен**	**Сомасы**	**жиынтық сыйлықақылардағы үлесі, %-бен**
Қайта сақтандыруға берілген барлығы, оның ішінде	21 527,1	38,9	34 477,3	36,8
резидент емеcтерге	17 659,1	31,9	30 337,9	32,4
Резиденттерге	3 868,0	7,0	4 139,4	4,4
Резидент еместерден қайта сақтандыруға қабылданғандар барлығы	146,3	0,3	188,9	0,2

Структура страховых премий, переданных на перестрахование по странам

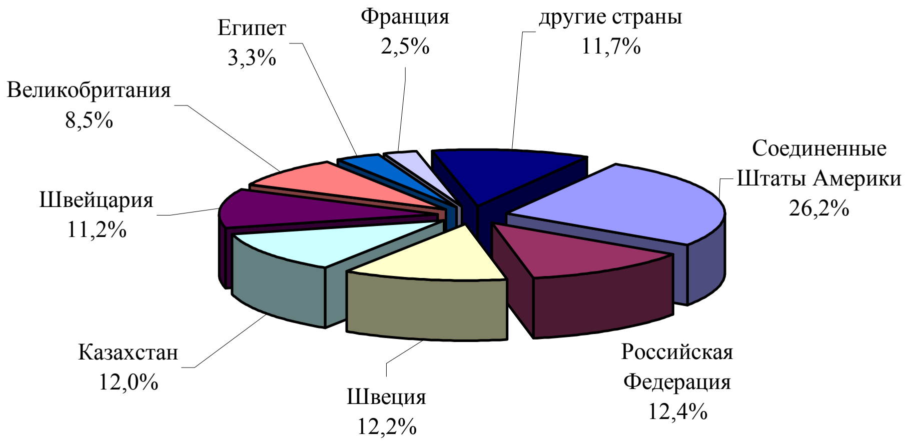

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының жалпы сомасында негізгі үлесті ерікті мүліктік сақтандыру бойынша сыйлықақылар - 92,4%, құрады. Міндетті сақтандыру бойынша -2,6%., ерікті жеке сақтандыру бойынша –5,0% болды.

Сақтандыру төлемдері

2006 жылғы он айда жасалған сақтандыру төлемдерінің жалпы көлемі өткен жылдағы осындай кезеңмен салыстырғанда 18,9%-ға арта отырып, 10 802,8[2] млн. теңге болды. Сонымен бірге, қайта сақтандыру ұйымдарынан қайта сақтандыру жөніндегі өтемақы есебінен сақтандыру төлемдерінің үлесі 14,5% (1 570,1 млн. тенге) болып отыр.

млн. тенге

Сақтандыру төлемдері	1.11.2005ж.	1.11.2006ж.		1.11.2005 жылмен салыстырғандағы өзгеріс, %-бен
		сомасы	үлесі%	
Барлығы, оның ішінде мыналар бойынша:	9 086,5	10 802,8	100,0	18,9
Міндетті сақтандыру	2 545,1	3 966,0	36,7	55,8
Ерікті жеке сақтандыру	1 365,4	1 534,9	14,2	12,4
Ерікті мүліктік сақтандыру	5 176,0	5 301,9	49,1	2,4

1.11.2006 жылғы жағдай бойынша сақтандыру сыныптары бойынша жасалған сақтандыру төлемдерін қарастырған кезде мынаны айта кетуге болады:

міндетті сақтандыруда - көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша төлемдер 57,4%-ды (2 278,2 млн. теңгені) құрады, ал өсімдік шаруашылығын сақтандыру бойынша төлемдер 24,6% (974,6 млн. теңге) болды, 17,1% (680,0 млн. теңге) – еңбек (қызмет) міндеттерін атқару кезінде қызметкердің өмірі мен денсаулығына зиян келтіргені үшін жұмыс берушінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру жөнінде болды.

ерікті жеке сақтандыруда - сақтандыру төлемдерінің 71,4% (1 095,2 млн. теңгесі) аурудан сақтандыру бойынша төлемдер құраса, 15,4% (236,2 млн.теңге) - жазатайым жағдайлардан сақтандыру жөніндегі төлемдер болса, ал өмірді сақтандыру бойынша төлемдер - 6,8% (104,7 млн. теңге болды.

ерікті мүліктік сақтандыруда - сақтандыру төлемдерінің 50,7% (2 685,7 млн. теңгесі) басқа қаржы шығындарын сақтандыру бойынша, 17,4 % (921,0 млн.теңге) - автомобиль көлігін сақтандыру бойынша, ал мүлікті сақтандыру бойынша 13,5% (714,1 млн.теңге) болды.

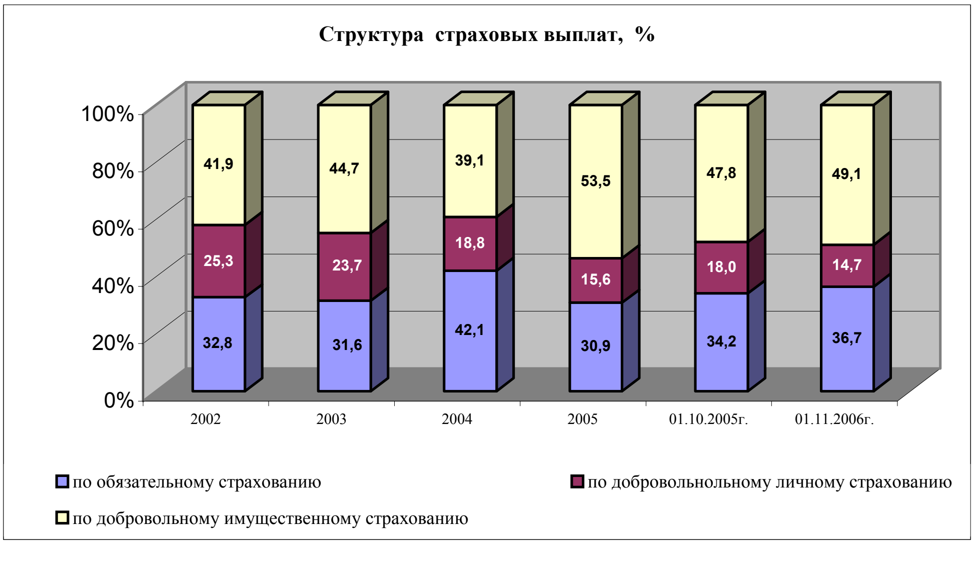

[2] Қазақстан Республикасы ұйымдарының сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарынан қайта сақтандыруға қабылданған шарттар бойнша жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерін шегергендегі сомасы көрсетілген

[2] сумма указана за вычетом страховых выплат, осуществленных по договорам, принятым в перестрахование от страховых (перестраховочных) организаций Республики Казахстан

2006 жылғы он айда жасалған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасынан көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру сыныбы бойынша сақтандыру төлемінің мейлінше көп көлемі, төлемдердің жиынтық сомасынан – 24,9% -ы сақталынды.

Сақтандыру рыногы жөнінде жалпы мәліметтер

2006 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасының сақтандыру рыногында 39 сақтандыру ұйымы (оның ішінде: 4 - өмірді сақтандыру бойынша, 5 - Қазақстан Республикасының резидент еместерінің қатысуымен), 11 сақтандарушы брокер және 33 актуарий лицензиялық қызметті жүзеге асырды.

Сақтандыру секторының институционалды құрылымы	01.11.2005ж.	01.11.2006ж.
Сақтандыру ұйымдарының саны, оның ішінде	37	39
резидент еместердің қатысуымен	6	5
өмірді сақтандыру бойынша	3	4
Сақтандыру брокерлерінің саны	12	11
Актуарийлер саны	30	33

Есепті күнге 31 сақтандыру ұйымы "Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры" АҚ-ның қатысушылары болып табылады.

Капитал. 2006 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша сақтандыру ұйымдарының меншікті капиталының жиынтық мөлшері составил 41 607,7 млн.теңге болды.

млн. тенге

Қаржы көрсеткіштері	1.11.2005ж.	1.11.2006ж.	1.10.2005 жылмен салыстырғандағы өзгеріс, %-бен
Жиынтық активтер	66 221,1	119 333,6	80,2
Міндеттемелер	24 666,1	49 967,6	102,6
оның ішінде таза сақтандыру резервтері	19 556,7	43 383,8	121,8
басқа міндеттемелер	5 109,4	6 583,8	28,9
Меншікті капитал (баланс бойынша)	41 555,0	69 366,0	66,9

Есепті күнге резидент еместердің қатысуымен сақтандыру ұйымдарының жиынтық төленген жарғылық капиталы 2 317,6 млн. теңге құрады немесе сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының жиынтық төленген жарғылық капиталының 8,6%-ы болды, ал шетел капиталының үлесі төленген жарғылық капиталдың жалпы сомасында 7,8% болды.

Активтер. Сақтандыру ұйымдары активтерінің жиынтық көлемі 2006 жылғы 1 қарашада 119 333,6 млн. теңге болды, бұл 2005 жылғы 1 қарашадағы осындай көрсеткіштен 80,2%-ке көп, оның ішінде:

млн. тенге

Активтер	1.11.2005ж.		1.11.2006ж.		1.11.2005 жылмен салыстырғандағы өзгеріс, %-бен
	Сомасы	үлесі %	Сомасы	үлесі %	
Ақша	4 097,4	6,2	5 460,6	4,6	33,3
Орналастырылған салымдар	12 375,6	18,7	20 773,5	17,4	67,9
Бағалы қағаздар	31 699,4	47,9	62 047,2	52,0	95,7
"Кері РЕПО" операциясы	4 613,9	7,0	12 301,9	10,3	2,7есе
Сақтанушылардан және делдалдардан алынатын сақтандыру сыйлықақылары	5 773,8	8,7	9 438,0	7,9	63,5

Негізгі қаражат	1 913,6	2,9	2 586,1	2,2	35,1
Материалдық емес активтер	99,4	0,2	278,6	0,2	2,8есе
Басқа дебиторлық берешек	2 278,3	3,4	3 275,6	2,7	43,8
Басқа активтер	3 369,7	5,0	3 172,1	2,7	-5,9
Активтер жиынтығы	66 221,1	100,0	119 333,6	100,0	80,2

Жалпы алғанда, 2006 жылдың он айында сақтандыру ұйымдары активтерінің сомасы 62,7 % (45 987,3млн. теңгеге) өсті.

млн. теңге

Инвестициялық портфель	1.01.2006ж.		1.11.2006ж.		1.01.2006жылмен салыстырғандағы өзгеріс %- бен
	Сомасы	үлесі %	Сомасы	үлесі %	
ҚР мемлекеттік бағалы қағаздары	21 077,1	38,2	15 253,8	16,0	-27,6
Екінші деңгейдегі банктердегі салымдар	12 907,9	23,4	20 773,5	21,8	60,9
ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары	20 821,2	37,7	53 157,5	55,9	2,6 есе
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздары	385,6	0,7	5 814,1	6,1	15,1 есе
ҚР резидент емес-эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары	-	-	123,7	0,2	-
Жиынтығы	55 191,8	100,0	95 122,6	100,0	72,3

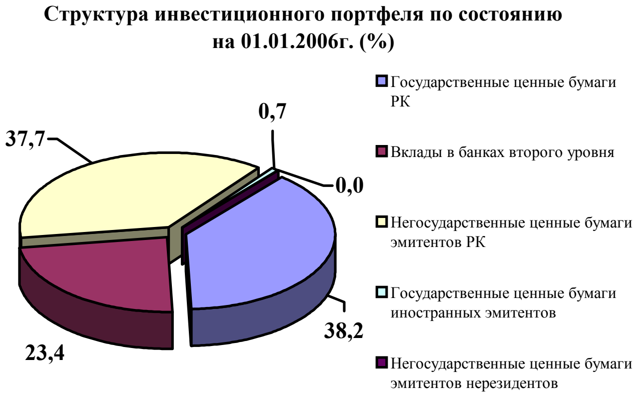

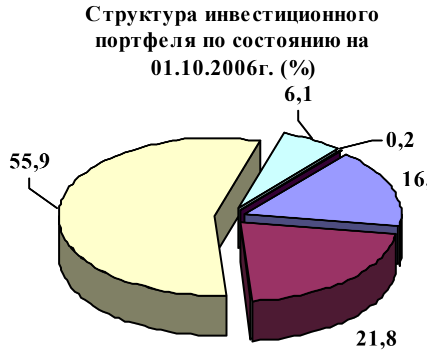

2006 жылдың он айында сақтандыру ұйымдарының инвестициялық портфелі құрылымындағы ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздар үлесі 37,7%-дан 55,9%-ға дейін ұлғайды, ал екінші деңгейдегі банктердегі салымдарының үлесі 23,4%-дан 21,8%-ке дейін кемісе, ал ҚР мемлекеттік бағалы қағаздары 38,2%-дан 16,0%-ке дейін кеміді.

Инвестициялық портфель құрамындағы мемлекеттік бағалы қағаздар үлесінің азаюы нормативтік диверсификациялық активтерді есептеуде осы қаржылық құралының міндетті болу талабының алынып тасталуымен байланысты.

Сақтандыру рыногының шоғырлануы

Қаралған кезеңде сақтандыру рыногының шоғырлану деңгейінің төмендеуі байқалады. Бірінші 5 сақтандыру компанияларының үлесіне жиынтық сақтандыру сыйлықақыларының 47,8 % келеді (2005 жылдың 1 қарашасында-54,0%)

Сақтандыру рыногының жиынтық активтеріндегі бес ірі сақтандыру компанияларының үлесі 51,8%. құрады

Сақтандыру рыногының жиынтық көрсеткіштерінен үлесі, %	01.11.05	01.11.06
Бес ірі сақтандыру компанияларының сақтандыру сыйлықақылары	54,0	47,8
Он ірі сақтандыру компанияларының сыйлықақылары	79,0	73,9

Бес ірі сақтандыру компанияларының сақтандыру төлемдері	56,7	49,3
Он ірі сақтандыру компанияларының сақтандыру төлемдері	77,1	76,2
Бес ірі сақтандыру компанияларының активтері	57,8	51,8
Бес ірі сақтандыру компанияларының өзіндік капиталы	62,4	57,5

Динамика активов, собственного капитала и чистых страховых резервов, млрд. тенге

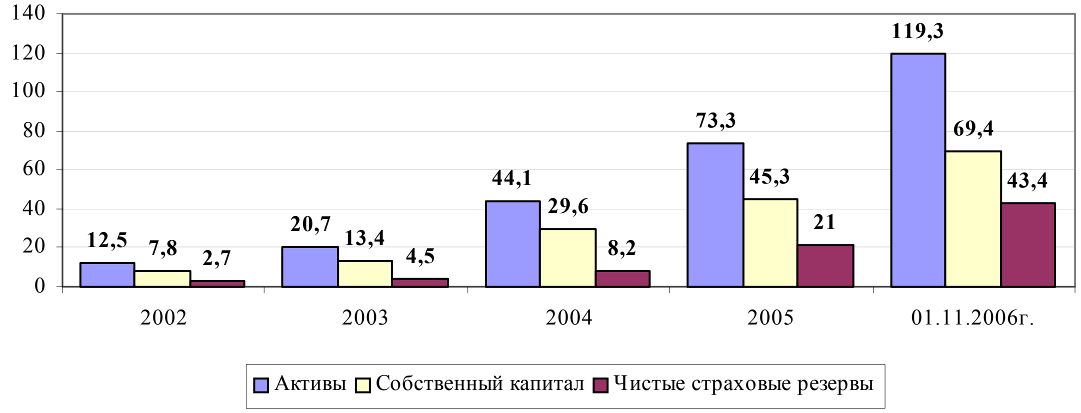

Міндеттемелер. 2006 жылғы 1 карашадағы жағдай бойынша сақтандыру ұйымдарының міндеттемелер сомасы өткен жылдағы осындай күнмен салыстырғанда 102,6 %-ға өсе отырып, 49 967,6 млн.теңге құрады.

Есепті күнге сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының қолданыстағы сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша (қайта сақтандырушының үлесін шегере отырып) қабылданған міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету үшін құрған сақтандыру резервтерінің көлемі 43 383,8 млн. теңге болды, бұл 2005 жылғы 1 карашада қалыптасқан резервтер көлемінен 121,8 %-ке артық. Есепті күндегі қайта сақтандырушының сақтандыру резервтеріндегі үлесі 18 572,8 млн.теңге болды.

Сақтандыру секторының негізгі көрсеткіштері

	01.11.2005ж.	**01.11.2006ж.**
ЖІӨ, млрд. теңге	7 453[3]	8 725[4]
Сақтандыру сыйлықақыларының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,74	1,08[5]
Меншікті капиталдың ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,56	0,80
Активтердің ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,89	1,37
Сақтандыру сыйлықақыларының халықтың жан басына шаққандағы қатынасы, теңгемен	3 687	6 251,3

Ақпаратты Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі дайындады.

[3] - Статистика агенттігінің 2005 жылғы деректемелері бойынша
за 2005 год по данным Агентства по статистике
[4] - 2006 жылға болжамдық деректемелер
прогнозные данные на 2006 год (МЭБП)
[5] - 2006 жылдың қаңтар-қарашада алынған сақтандыру сыйлықақылар
страховые премии, принятые за январь-октябрь 2006 года